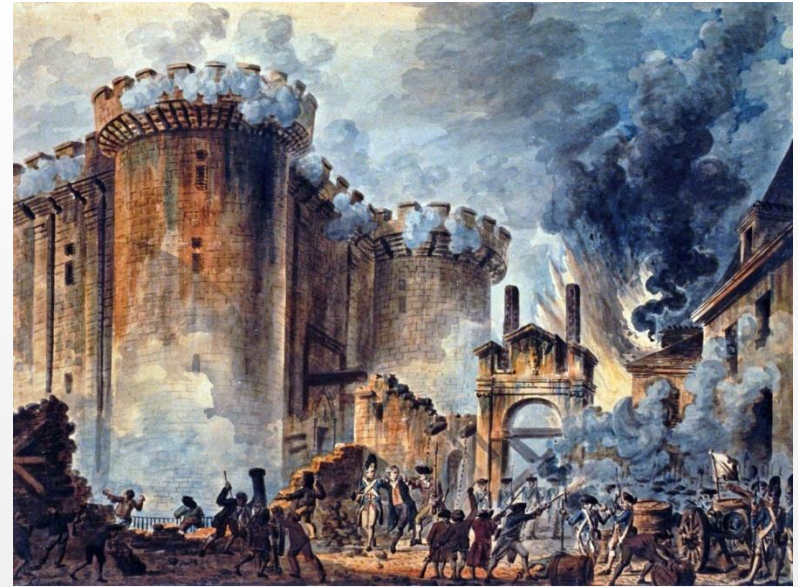
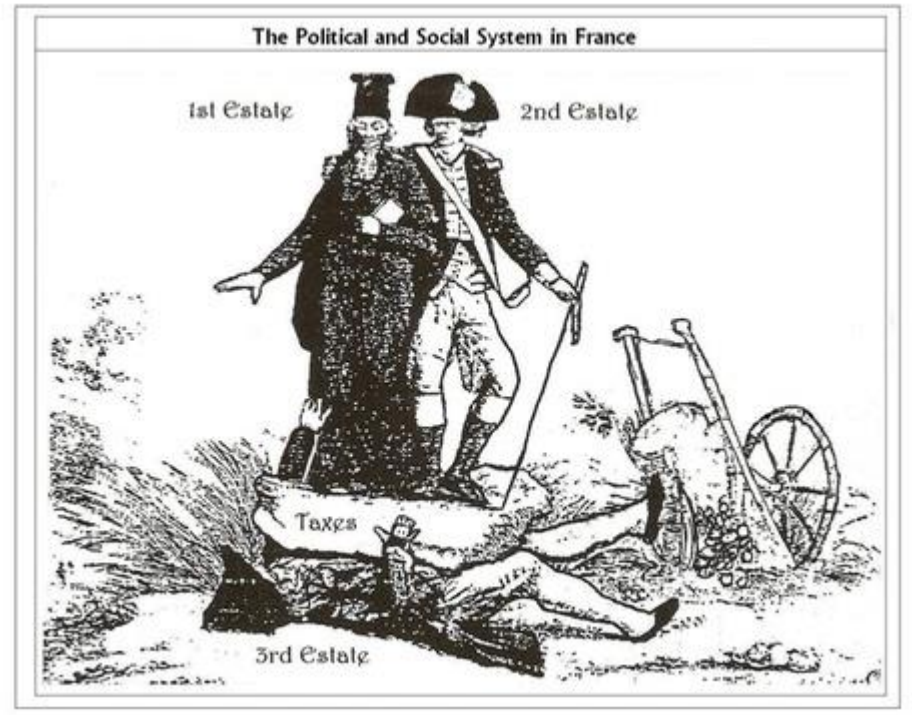

Η Γαλλική Επανάσταση

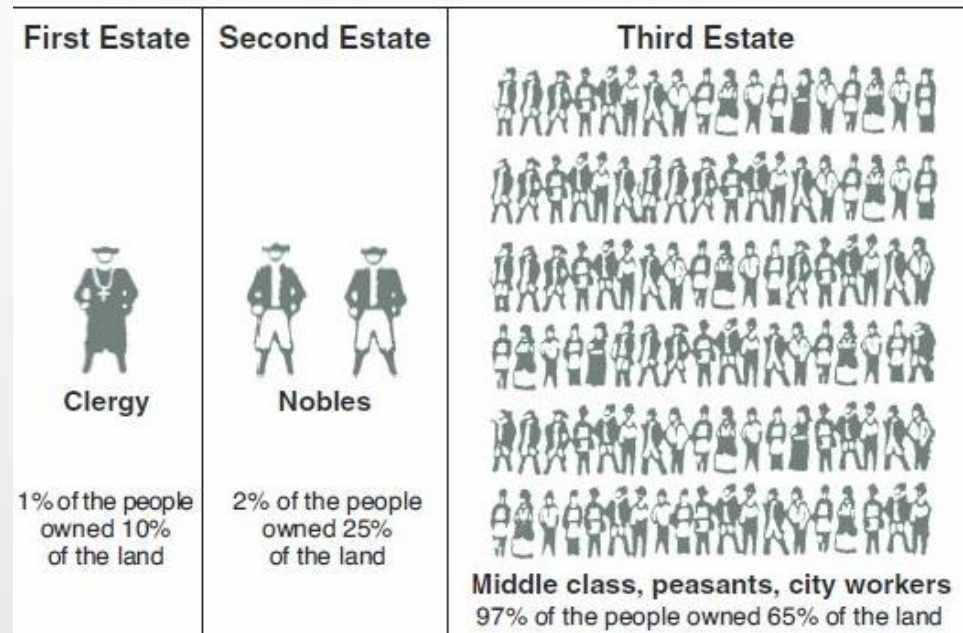
Λέξεις κλειδιά: Όρκος του Σφαιριστηρίου, Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη, συνταγματική μοναρχία, αβασίλευτη δημοκρατία, περίοδος Τρομοκρατίας, Διευθυντήριο.

Η γαλλική κοινωνία

Τι παρατηρείτε στις παραπάνω
γελοιογραφίες;

Οι 3 κοινωνικές τάξεις στη Γαλλία τον 18^ο αι.

- ▶ ο **Κλήρος** (0,5% του πληθυσμού)
- ▶ οι **Ευγενείς** (1,5% του πληθυσμού)
- ▶ η **Τρίτη τάξη** (98% του πληθυσμού), που την αποτελούσαν όλοι όσοι δεν ανήκαν στις δύο προηγούμενες τάξεις, δηλαδή οι **αστοί, οι αγρότες και οι εργάτες**.
- ▶ Ο κλήρος και οι ευγενείς είχαν προνόμια, ενώ η **Τρίτη τάξη είχε μόνο υποχρεώσεις** (πλήρωνε το σύνολο των φόρων, τη στιγμή που οι άλλες τάξεις δεν φορολογούνταν).

Αιτίες και αφορμές της Επανάστασης

- ▶ Η **άνιση κοινωνική διαστρωμάτωση**
- ▶ Το **παλαιό καθεστώς**: δυσaréσκεια, ιδίως της ισχυρής οικονομικά αστικής τάξης, αλλά αποκλεισμένης από τη λήψη των πολιτικών αποφάσεων.
- ▶ **Επιδείνωση συνθηκών ζωής** από τα μέσα του 18^{ου} αι.
- ▶ **Βαρύς χειμώνας 1788-89** – Πείνα - Ληλασίες

Πώς σχολιάζετε την παραπάνω εικόνα;

Η πρώτη φάση της Γαλλικής επανάστασης

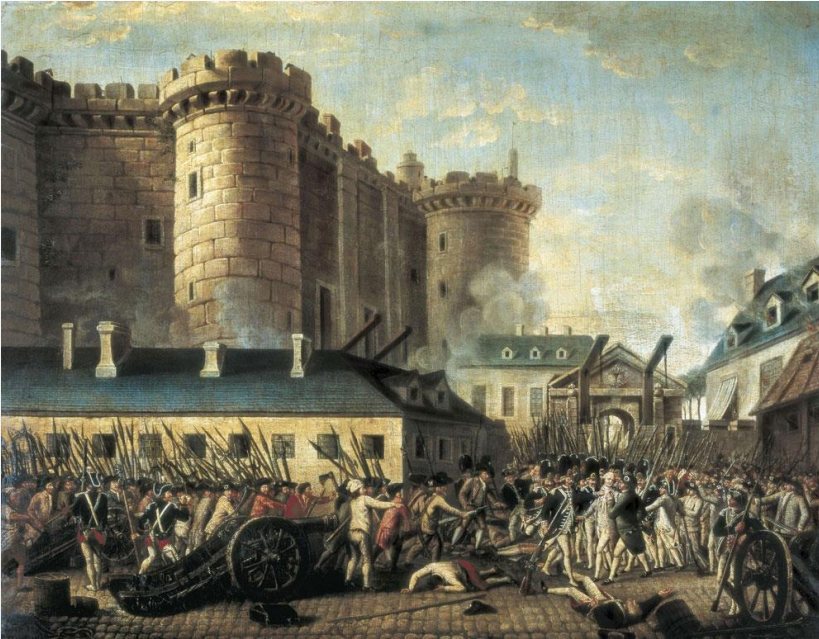
Μάιος 1789-Αύγουστος 1792: Όρκος του Σφαιριστηρίου (20/6/1789), Άλωση της Βαστίλης (14/7/1789), Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (26/8/1789), Συνταγματική μοναρχία (1791)

Ο όρκος του Σφαιριστηρίου 20/6/1789: Η Γαλλία να αποκτήσει Σύνταγμα

Βερσαλίες – 5/5/1789: **Συνέλευση των 3 τάξεων** → αυτοανακήρυξη σε **Εθνική συνέλευση** (εκπρόσωποι μόνο της 3^{ης} τάξης [98% του λαού] → αυτοανακήρυξη σε **Συντακτική συνέλευση** (9/7/1789) → προσωρινή προσημαστική υποχώρηση του **βασιλιά Λουδοβίκου ΙΣΤ'**

Η πτώση της Βαστίλης 14/7/1789

Παρασκηνιακές κινήσεις του βασιλιά για διάλυση της Εθνοσυνέλευσης
→ Οργή πολιτών: ένοπλη υπεράσπιση της Εθνοσυνέλευσης →
Στις 14 Ιουλίου 1789 ο λαός του Παρισιού κατέλαβε τη Βαστίλη, τόπο φυλάκισης και βασανιστηρίων, μισητό σύμβολο της απολυταρχίας.
Η 14η Ιουλίου αποτελεί σήμερα εθνική γιορτή των Γάλλων.

Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη 26/8/1789

1. Διακήρυξη

των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη, 1789

1. Οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι κι έχουν τα ίδια δικαιώματα.

2. Σκοπός κάθε πολιτικής οργάνωσης είναι να διαφυλάσσει τα φυσικά και απαράγραπτα δικαιώματα του ανθρώπου. Τα δικαιώματα αυτά είναι η ελευθερία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια και η αντίσταση στην καταπίεση.

3. Το έθνος είναι αποκλειστική πηγή κάθε εξουσίας. Κανένα συλλογικό σώμα, κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκεί εξουσία που δεν απορρέει από το έθνος.

6. Νόμος είναι η έκφραση της γενικής βούλησης. [...] Αφού όλοι οι πολίτες είναι ίσοι απέναντι στον νόμο, μπορούν όλοι να καταλαμβάνουν δημόσια αξιώματα και θέσεις, ανάλογα με τις ικανότητές τους και χωρίς καμιά άλλη διάκριση παρά αυτή που πηγάζει από τις αρετές και τα προτερήματά τους.

10. Κανένας δεν πρέπει να διώκεται για τις πεποιθήσεις του, ακόμη και τις θρησκευτικές, υπό τον όρο πως η εκδήλωσή τους δεν διαταράσσει την τάξη του νόμου.

11. Η ελεύθερη έκφραση της σκέψης και των πεποιθήσεων είναι ένα από τα πολυτιμότερα δικαιώματα του ανθρώπου. Επομένως, κάθε πολίτης μπορεί να μιλά, να γράφει και να τυπώνει ελεύθερα, εκτός από τις περιπτώσεις κατάχρησης αυτής της ελευθερίας, που ορίζονται από τον νόμο.

17. Δεδομένου ότι η ιδιοκτησία είναι δικαίωμα ιερό και απαραβίαστο, από κανέναν δεν επιτρέπεται να αφαιρεθεί παρά μόνο όταν η δημόσια ανάγκη, νόμιμα διαπιστωμένη, το απαιτεί φανερά και υπό την προϋπόθεση μιας δίκαιης και προκαταβολικής αποζημίωσης.

Η σύνθεση και το έργο της Συντακτικής Συνέλευσης

- ▶ 3 πολιτικά ρεύματα – 3 διαφορετικές αντιλήψεις:
  - ▶ **Η δεξιά:** όχι περαιτέρω μεταβολές του παλαιού καθεστώτος,
  - ▶ **Το κέντρο:** διατήρηση της μοναρχίας - παράλληλη συμμετοχή ευγενών και μεγαλοαστών στη λήψη των αποφάσεων
  - ▶ **Η αριστερά:** ένα πολίτευμα σαν το αμερικανικό
- ▶ Πολιτικές Λέσχες, Πολιτικά φυλλάδια, Εφημερίδες
- ▶ Κατάργηση των προνομίων των ευγενών
- ▶ Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη
- ▶ **Πρώτο Σύνταγμα (1791): Συνταγματική Μοναρχία / Περιορισμένο δικαίωμα ψήφου / Διάκριση των Εξουσιών-Εθνικοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας για την έκδοση χαρτονομίσματος (εγγύηση)**

Τα γεγονότα μετά τον Σεπτέμβριο 1791

- ▶ **Υποπτη στάση βασιλιά:** συνεργασία με αριστοκράτες & βασιλείς Αυστρίας και Πρωσίας για επέμβαση εναντίον του επαναστατικού καθεστώτος. **Πόλεμος επαναστατών με Αυστρία και Πρωσία.**
- ▶ Οι sans-cullotes (ριζοσπαστικά τμήματα του λαού): **αίτημα για έκπτωση του βασιλιά.** Κατάληψη των ανακτόρων του Κεραμεικού από τον λαό του Παρισιού.
- ▶ **Νομοθετική Συνέλευση:** θέσπιση καθολικής ψηφοφορίας (άνδρες), δήμευση περιουσιών ορισμένων αριστοκρατών, διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους.

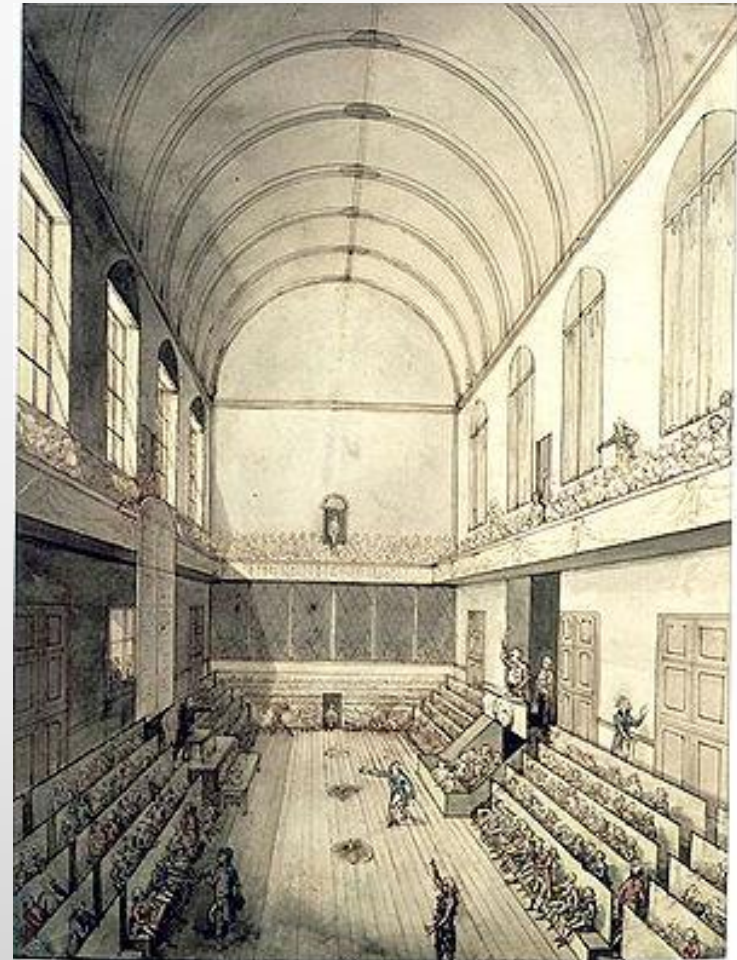

Η δεύτερη φάση της Γαλλικής επανάστασης

Σεπτέμβριος 1792-Ιούλιος 1794: Συμβατική Συνέλευση,
Αποκεφαλισμός του βασιλιά και της βασίλισσας, Ροβεσπιέρος,
Τρομοκρατία, Σύνταγμα 1793

Η Συμβατική Συνέλευση (Σεπτέμβριος 1792)

- ▶ **Κατάργηση μοναρχίας – Αβασίλευτη δημοκρατία** (πρώτη φορά στην Ευρώπη)
- ▶ **Νέο Ημερολόγιο** (Έτος Ι = 1793)
- ▶ Επιτροπές & επαναστατικά δικαστήρια για την καταστολή αντεπαναστατικών ενεργειών
- ▶ **Νέο Σύνταγμα (1793)**

Ο αποκεφαλισμός του Λουδοβίκου ΙΣΤ΄ και της Μαρίας Αντουανέτας

Η περίοδος της Τρομοκρατίας

- ▶ Ροβεσπιέρος: ηγετική ριζοσπαστική φυσιογνωμία
- ▶ Αναδιοργάνωση του στρατού: εθνικός στρατός - Μασσαλιώτιδα
- ▶ Μαζικές εκτελέσεις υπόπτων για αντεπαναστατική δράση (40.000)
- ▶ Λατρεία Ανώτατου Όντος – Νέα ονόματα στους μήνες

Η δημιουργία εθνικού πατριωτικού στρατού

Allons enfants de la Patrie,

Le jour de gloire est arrivé !
Contre nous de la tyrannie
L'étendard sanglant est levé, (bis)
Entendez-vous dans les campagnes
Mugir ces féroces soldats ?
Ils viennent jusque dans vos bras
Égorger vos fils, vos compagnes !

Εμπρός παιδιά της Πατρίδας
Η μέρα της δόξας έφθασε
Απέναντί μας η τυραννία
Το ματωμένο λάβαρο υψώθηκε
Ακούστε στα λιβάδια
Να βρυχώνται αυτοί οι άγριοι
στρατιώτες
Έρχονται ως την αγκαλιά σας,
Να σφάξουν τους γιους σας, τις
συντρόφους σας.

Η τρίτη φάση της Γαλλικής Επανάστασης

Η τελευταία φάση της Γαλλικής Επανάστασης (1794-1799)

- ▶ Επικράτηση των μετριοπαθών
- ▶ Η επανάσταση επέστρεψε στις αρχικές θέσεις της
- ▶ **Νέο Σύνταγμα (1795)**
- ▶ **Διευθυντήριο: 5μελές Συμβούλιο με εκτελεστική εξουσία**
- ▶ Κατάληψη της εξουσίας από τον στρατηγό Ναπολέοντα με τη συγκατάθεση του Διευθυντηρίου

Η εποχή του Ναπολέοντα 1799-1815

- ▶ Ο πιο λαοφιλής – ικανός στρατηγός
- ▶ Εμπιστοσύνη της μετριοπαθούς αστικής τάξης
- ▶ Πρώτος Ύπατος (1799-1804) – Αυτοκράτορας (1804-1815)
- ▶ Μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση, στην εκπαίδευση και στην οικονομία
- ▶ Ναπολεόντειος (νομικός) Κώδικας

Οι Ναπολεόντειοι Πόλεμοι

Η Γαλλία του Ναπολέοντα, αντιμέτωπη κατά καιρούς με όλες σχεδόν τις σημαντικές ευρωπαϊκές δυνάμεις, κατόρθωσε να θέσει υπό τον έλεγχό της, ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Ο Ναπολέων, χάρη στις νίκες (βλ. νίκη στο Άουστερλιτς) και στις κατακτήσεις του, δημιούργησε βασιλεια-δορυφόρους της Γαλλίας, σε πολλές περιοχές της Ευρώπης.

Το 1812 ο Ναπολέων αποφάσισε να επιτεθεί στη Ρωσία. Ο γαλλικός στρατός κατόρθωσε να φτάσει μέχρι τη Μόσχα, χωρίς, όμως, να θέσει υπό την κυριαρχία του τη Ρωσία. Η ήττα των Γάλλων στο Βέλγιο, στη μάχη του Βατερλό (1815), σήμανε και το τέλος της κυριαρχίας του Ναπολέοντα.

Αποτίμηση της Γαλλικής Επανάστασης

- ▶ Η αστική τάξη της Γαλλίας κατέλαβε την εξουσία για πρώτη φορά.
- ▶ Η φιλελεύθερη οικονομία κέρδισε έδαφος.
- ▶ Οι αρχές του Διαφωτισμού έγιναν πολιτικά αιτήματα και, σε ένα βαθμό, δικαιώθηκαν.
- ▶ Η απολυταρχία γκρεμίστηκε στη Γαλλία και κλονίστηκε στην υπόλοιπη Ευρώπη.
- ▶ Αναπτύχθηκε η ιδέα ότι τα όρια του έθνους και του κράτους πρέπει να συμπίπτουν. Έτσι γεννήθηκε η σύγχρονη έννοια της πατρίδας, στο πλαίσιο του έθνους-κράτους
- ▶ Η εκκλησία διαχωρίστηκε από το κράτος.
- ▶ Όλοι οι άνθρωποι γεννιόνταν έχοντας, τουλάχιστον θεωρητικά, τα ίδια δικαιώματα.
- ▶ Ο λαός αναδείχτηκε σε κινητήρια δύναμη της ιστορίας. Οι υπήκοοι έγιναν πολίτες.
- ▶ Ιδέες και κινήματα που σφράγισαν την παγκόσμια ιστορία, όπως ο φιλελευθερισμός, ο εθνικισμός, ο κοινωνικός ριζοσπαστισμός και ο σοσιαλισμός.

Το συνέδριο της Βιέννης (Σεπτέμβριος 1814- Ιούνιος 1815)

- ▶ Επαναχάραξη των συνόρων της Ευρώπης
- ▶ Ανασυγκρότηση της απολυταρχίας
- ▶ **Καταστολή επαναστατικών ιδεών και επαναστατικών κινημάτων**
- ▶ **Ίδρυση Ιερής Συμμαχίας** (Ρωσία, Αυστρία, Πρωσία). Αργότερα θα προστεθούν η Αγγλία και η Γαλλία.
- ▶ **Εποχή της Παλινόρθωσης**

